

Malaveglia tar la scola bilingua

La citad da Cuira ha prendì posiziun areguard ina midada da sistem en la scola bilingua

DAD ANDREAS CADONAU/FMR

■ **Ina midada da sistem tar la Scola bilingua rumantsch-tudestg da la chapitala grischuna ha levantà la malaveglia da blers geniturs. La resposta da l'executiva da la citad da Cuira sin ina istanza da la fracziun da la PCD en il cussegl communal en chausa scola bilingua na po betg cuntentar.** L'interess

per l'instrucziun bilingua rumantsch-tudestg è creschì ils ultims onns en la chapitala grischuna, di *Stefan Brülhart*. El na presidescha betg sulet la Uniun rumantscha da Cuira, l'organisaziun successura da la Uniun da scolina da Cuira, ina uniun che promova ina purschida da furmaziun bilingua en la chapitala grischuna. Brülhart fa medemamain part ad ina gruppa da geniturs che han prendì posiziun a moda critica sin ina midada da sistem instradada avant in onn da la citad da Cuira en la scola bilingua rumantsch-tudestg. Sco quai che Brülhart ha explitgà haja la citad midà l'instrucziun rumantsch-tudestg da classas cun duas annadas per part sin classas cun trais annadas. Ina midada che haja chaschunà malaveglia tar il geniturs, ha Brülhart accentuà. La consequenza saja tranter auter era damain instrucziun immersiva rumantsch-tudestg, sper ulteriurs dischavantatgs. La situaziun pauc cuntentaivla ha intimà la fracziun da la PCD dal parlament communal da Cuira ad ina incumbensa en chausa scola bilingua rumantsch-tudestg gia il matg passà. Ina che fa attent a diversas difficultads da la scola rumantsch-tudestga. L'istanza politica pretenda dal cussegl da la citad d'examinar e proponer mesiras concretas per meglierar l'instrucziun rumantsch-tudestga. E da ponderar dad introducir sis classas per ils sis onns da scola da la scola bilingua. Tranter auter per evitar che la stima vers l'instrucziun d'inversiu na pateschia pervia da relaziuns d'instrucziun dischavantagiadas sco quai ch'ins po leger en l'incumbensa.

Blers geniturs da scholaras e scholars da la scola bilingua n'èn betg fitg intgantads dad ina midada instradada da la citad da Cuira per la purschida rumantsch-tudestg FOTO MARCO HARTMANN

Dumber da scholars pli consistent

Il cussegl da la citad da Cuira ha dacurt publicità il rapport per mauns dal parlament communal e lascha repassar detagliadamain l'istorgia da la scola bilingua introducida l'avust 2000 en ina fasa d'emprova da sis onns. Il cussegl da la citad fa attent ch'il dumber da novas scholaras e scholars saja pli consistent ils onns passads e quai pretendia dad adattar las structuradas da la scola. Pervia da dumondas organisatoricas ed era finanzialas. Ils dus onns da scola 19/20 e 20/21 èn mintgamai 16 scholaras e scholars entrads da nov en la scola rumantsch-tudestga, tant sco anc mai. La situaziun linguistica en quella scola valitescha l'executiva da la citad da Cuira per pretensiusa. Era perquai ch'ils scholars da la scola rumantsch-tudestga ston ademplir las pretensiuns da la scola tudestga da Cuira cun il talian sco lingua estra. Per la scola rumantsch-tudestg munta quai ina lingua supplement-

tara visavi a la scola ordinaria u la scola talian-tudestga. Il cussegl da la citad scriva dad esser conscient da las explicaziuns e dumondas dals interpellants. E dad avair discutà la problematica cun la cumissiu da furmaziun e cun represchents dals geniturs. «La purschida bilingua schai a cor al cussegl da la citad.» Ina purschida bilingua che saja da beneventar ord vista da la chapitala dal sulet chantun cun trais linguas, scriva il cussegl da la citad. La proposta dad introducir sis classas per las 79 scholaras e scholars da la scola rumantsch-tudestga preferiss mumentan quella partiziun visavi a las ulteriuras partiziuns da la scola da Cuira, scriva il cussegl da la citad en ses rapport. Il cussegl da la citad è da l'avis dad avair ademplì las finamiras da l'interpellaziun e propona al parlament dad acceptar ed el medem mument stritgar l'incumbensa. Ils interpellants cun il cusseglier *Romano Cahannes* a la testa n'èn betg fitg

intgantads da la resposta dal cussegl da la citad. Cahannes ha explitgà ch'ins vegnia anc a ponderar il proxims pass.

Impurtanta purschida

Tar la Lia Rumantscha è ins conscient da la discussiun en il ravugl da la instrucziun da la scola rumantsch-tudestga da la citad da Cuira. Ina purschida che *Andreas Gabriel* da la Lia Rumantscha valitescha per ordvart impurtanta. El deplorescha che talas midadas da sistem instradadas da la citad da Cuira leventian malaveglia e discussiuns en connex cun l'instrucziun immersiva. I saja impurtant dad impedir dischavantatgs per scholaras e scholars da la scola bilingua e procurar per ina purschida stabila e durabla.

Rumantsch e talian dapi 20 onns

Introducì l'instrucziun bilingua da rumantsch-tudestg e talian-tudestg ha la scola da la citad da Cuira l'avust da l'onn 2000. L'emprim sco fasa d'emprova da sis onns. L'introducziun è succedida en collavuraziun cun il Departament d'educaziun, cultura e protecziun da l'ambient dal chantun Grischun. Durant la fasa d'emprova è l'instrucziun en duas linguas vegnida accompagnada da l'Institut linguistic da l'università da Berna e da la Scola auta pedagogica grischuna. A partir dal 2009 è l'instrucziun en duas linguas s'establid definitiv en la scola da la chapitala grischuna ed ina purschida extendida in onn pli tard en la scolina. Las entradas da scholaras e scholars en la scola bilingua rumantsch-tudestg èn stadas fitg variablas, èn dentant stabilidas ils trais onns passads cun mintgamai 16 entradas novas ils onns 19/20 e 20/21.